

Mesfin H. Tewolde
<https://cv.hagoscon.com>

The rights of men and citizens according to the 1789
human right declaration of France

የ 1789 ዓ.ም የፈረንሳይ ሃገር የሰው ልጅ መብትና እና የዜጎች መብቶች አዋጅ (የአማርኛው ቨርዥን)

ይህ የፈረንሳይ ሃገር የሰው ልጆች መብት ክብር የሚያረጋግጥ አዋጅ እንደ ኤሮፓ አቆጣጠር በ 1789 ዓ.ም በፈረንሳይ ሃገር የተጻፈ ነው።

በአፍሪካ ሃገሮች የሰውን ልጅ መብት የሚያስከብር ሕግ ቢኖርም እንኳን፤ በተግባር ባለመዋሉ ብዙ ጉዳት በህብረተሰቡ ላይ ሲወርድ ይታያል።

ከዚህ በመነሳት፤ የሰው ልጅ መብት በፈረንሳይ ሃገር ምን እንደሚመስል ለማሳየት ፤ የፈረንሳይ ሃገር የሰው ልጆች መብት ክብር የሚያረጋግጠውን አዋጅ እንደሚከተለው ተተርጉሞ ቀርቦዋል።

(ይህ የአማርኛው ትርጉም ለ.ኤ.አ 5/6/2023 መስክን ላገስ ተወልዶ እንደ ተረጎመው የቀረበ ጽሁፍ ነው።)

መግቢያ (Preamble)

በብሔራዊ ምክር ቤት ውስጥ የተቋቋሙት የፈረንሳይ ሕዝብ ተወካዮች ፡- የሰውን መብት አለማወቅ፤ ቸልተኝነት ፤ ወይም ንቃት፤ ብቸኛው የሕዝብ ችግሮችና የመንግሥት ብልሹነት መንስኤዎች መሆናቸውን ከግምት ውስጥ በማስገባት፤ የሰው ልጅ ተፈጥሯዊ፤ የማይታለፉ እና የተቀደሱ መብቶች ለማስከበር በአዋጅ ለማሳየት ወስነዋል። ይህ አዋጅ፤ ለሁሉም ማህበራዊ አካላት መብቶቻቸውን እና ግዴታዎቻቸውን ያለማቋረጥ ያስታውሳቸዋል። ስለዚህ የሕግ አውጭው ሥልጣን እና የአስፈጻሚው አካል ሥልጣን ከማንኛውም የፖለቲካ ተቋም ግብ ጋር በማንኛውም ጊዜ ሊነጻጸሩ በመቻላቸው የበለጠ እንዲከበሩ ያረጋቸዋል። ከአሁን በኋላ የዜጎች ቅሬታዎች በቀላል እና በማያከራክሩ መርሆዎች ላይ ተመስርተው፤ ሁልጊዜ ሕገ-መንግሥቱን በመጠበቅ የሁሉንም ህብረተሰብ ፍላጎት ያረጋግጣል።

ስለሆነም ብሄራዊ ምክር ቤቱ፤ በበላይ አካል ፊት እና ሃላፊነት ስር የሚከተሉትን የሰው እና የዜጎች መብቶች ተቀብሎና አውቆ አውጇል።

	አማርኛ	
--	-------------	--

አንቀጽ 1 ሁሉም የሰው ልጆች ነፃ እና በመብት እኩል ናቸው፤ ማህበራዊ ልዩነቶች ሊኖሩ የሚችሉት፤ በአብሮነት (በጋራ ኑሮዎች) ጠቀሜታ ላይ የተመሰረቱ ሲሆኑ ብቻ ነው።

አንቀጽ 4 ነፃነት ማለት ሌሎችን የማይጎዳ ሆኖ ማንኛውንም ነገር ማድረግ መቻልን ያጠቃልላል፤ ስለዚህ የኢዮንዳንዱ ሰው ተፈጥሯዊ መብቶች፤ የሌሎችን የህብረተሰብ ክፍሎች ተመሳሳይ መብቶች ተጠቃሚነት ከሚያረጋግጡት ገደቦች በስተቀር፤ ምንም ገደብ የለውም።

እነዚህ ገደቦች በሕግ ብቻ ሊወሰኑ ይችላሉ።

አንቀጽ 7 ማንም ሰው በሕግ ከተወሰነው ጉዳይ እና በድንጋጌው መሰረት ካልሆነ በስተቀር ሊከሰስ፤ ሊታሰር ወይም ሊያዝ አይችልም። የዘፈቀደ ትዕዛዞችን የሚያነሳሱ፤ ያፋጠኑ፤ ያስፈፀሙ ወይም እንዲፈጸሙ ምክንያት የሆኑ መቀጣት አለባቸው፤ ነገር ግን በህግ የተጠራ ወይም የተያዘ ማንኛውም ዜጋ ሳያቅማማ ለህጉ መታዘዝ አለበት፤ መቃወም ጥፋተኛ ያደርገዋል።

አንቀጽ 2 የሁሉም የፖለቲካ ማህበራት አላማ የሰው ልጅ ተፈጥሯዊ እና ጊዜ የማይሸረዘን የሰው ልጅ መብት ማስጠበቅ (ማቀብ) ነው። እነዚህ መብቶች ነፃነት፤ ንብረት፤ ደህንነት እና ጭቆናን መቋቋም ናቸው።

አንቀጽ 5 ሕጉ ለህብረተሰቡ ጎጂ የሆኑ ድርጊቶችን ብቻ የመከላከል መብት አለው። በሕግ ያልተከለከለ ማንኛውም ነገር ሊታገድ አይችልም፤ ማንም ሰው ሕጉ ያልፈቀደውን እንዲፈጽም ሊገደድም አይችልም።

አንቀጽ 8 ህጉ ጥብቅ እና ግልጽ ሆነው አስፈላጊ የሆኑ ቅጣቶችን ብቻ ያስቀምጣል፤ እና ማንም ሰው ከወንጀሉ በፊት በተደነገገ እና በታወጀ ህግ ብቻ ተጠያቂ ሊሆን ይገባል።

አንቀጽ 3 የማንኛውም ሥልጣን መርህ በዋናነት በሐራዊ ነው። የትኛውም የድርጅት አካል፤ ማንኛውም ግለሰብ የራሱ ያልሆነውን ማንኛውንም ስልጣን መጠቀም አይችልም።

አንቀጽ 6 ሕጉ በጥቅሉ የፈቃድ መግለጫ ነው። ሁሉም ዜጎች ለህጉ ምስረታ፤ በግል ወይም በተወካዮቻቸው አማካይነት የበኩላቸውን አስተዋፅኦ የማድረግ መብት አላቸው። ህጉ ለሁሉም ተመሳሳይ መሆን አለበት፤ ለመከላከልም ሆነ ለመቅጣትም። ሁሉም ዜጎች በህግ እይታ እኩል ሆነው፤ ከመልካም ምግባራቸው (ከ በጎ ስራቸው) እና ከችሎታቸው ልዩነት በስተቀር የሥልጣን፤ የህዝብ ቦታና፤ ሥራ፤ እንደ አቅማቸው እና ያለምንም ልዩነት የመሳተፍ መብት አላቸው።

አንቀጽ 9 ማንኛውም ሰው ጥፋተኛ ሆኖ በማስረጃ እስካልተገኘ ድረስ እንደ ንፁህ እየተገመተ፤ እሱን ለማሰር አስፈላጊ ሆኖ ከተገኘ፤ የእሱን ማንነት ለማረጋገጥ ሲባል ከሚደረግ ፣ የማይፈለግ ማንኛውም ተገቢ ያልሆነ ጭካኔ በጥብቅ መከልከል አለበት።

አንቀጽ 10 ማንም ሰው በአስተያየቱ ምክንያት ፣ ሃይማኖታዊም ቢሆን፤ በሕግ የሰው ልጅ እጅግ ውድ ከሆኑ መብቶች የተዘረጋውን ህዝባዊ ስርዓት እስካላዛባ አንዱ ነው። ስለዚህ ማንኛውም ዜጋ (ጣልቃ እስካልገባ) ድረስ ሊረበሽ በስተቀር፤ በነጻነት መናገር፤ መፃፍ፤ ማተም ይችላል።

አንቀጽ 13 ለሕዝብ ኃይል ጥበቃ እና ለአስተዳደር ወጪዎች የጋራ መዋጮ አስፈላጊ ነው፤ ይህ መዋጮ ወይም ታክስ ፣ በሁሉም ዜጎች መካከል በእኩልነት መስራጩት በነፃነት የመስማማት፤ አጠቃቀሙን አለበት ፣ ከፍያዉም፤ እንደ መክፈል አቅማቸው የተመጣጠነ ይሆናል።

አንቀጽ 11 ነፃ የሃሳብና የአመለካከት ልውውጥ የሰው ልጅ እጅግ ውድ ከሆኑ መብቶች አንዱ ነው። ስለዚህ ማንኛውም ዜጋ መብቶችን ያላግባብ መጠቀም ካልሆነ በስተቀር፤ በነጻነት መናገር፤ መፃፍ፤ ማተም ይችላል።

አንቀጽ 12 የሰው እና የዜጎች መብት ዋስትና ለማረጋገጥ፤ ሕዝባዊ ኃይል መቋቋምን ይጠይቃል፤ ስለዚህ ይህ ህዝባዊ ኃይል የሚቋቋመው ለሁሉም ጥቅም እንጂ ሥልጣን በአደራ ለተሰጣቸው ሰዎች የተለየ ጥቅም አይደለም።

አንቀጽ 16 የመብት ዋስትና በህግ ያልተረጋገጠበት ወይም የስልጣን ክፍፍል ያልተወሰነበት ማንኛውም ማህበረሰብ፤ ህገ መንግስት የለውም።

አንቀጽ 17 የህዝብ ፍላጎት በህጋዊ መንገድ ተረጋግጦ፤ በግልጽ በፍትሃዊ መንገድ ተጠይቆ እና ቀደም ብሎ የካሳ ክፍያ ካልተከፈለ በስተቀር። የንብረት ባለቤትነት መብት የማይጣስ እና የተቀደሰ ስለሆነ ማንም ሰው ሊከለከል አይችልም ።